

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. (a) Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

his qui in testam. delentur, l. 1. & 2. ff. unde vir & uxor, l. qui restituere, ff. de rei vind. & hæc dicitur veritas quoad effectum, non quoad factum. Nec obstat dicta regula, *Quod ab initio*, quæ procedit secundum veritatem, inspecto solo tractu temporis: at nos hic secundum fictionem disputamus, juxta quam per retractionem matrimonium ab initio contractum creditur, ut docuit Leo Pintel. in presenti, num. 296. Nec obstat secundum augmentum dubitandi rationis nam non rectè infertur, Ecclesiam beneficium hoc legitimatōnis approbantem, concubinatum fovere; nam potius ut à peccato concubinari arceantur, & spe legitimatōnis filiorum ad matrimonium contrahendum alliciantur, hoc ius legitimatōnis statuit, argumento capitis inter cetera 22. q. 4. cap. inter opera, de spons. & ita odio habeant homines pellicatum, profusamque libidinem autem, quibus modis naturales, coll. 7. c. 12. §. si verò. Nec obstat auctoritas D. Basilii ad Amph. quam exposui in d. c. inter opera. Nec obstat, quod de consensu filiorum dicebamus, nam sciendum est, dubium esse, utrum ad hanc filiorum legitimatōnem eorum consensus desideretur? Et affirmativam sententiam tenuerunt plures relati à Menchaca lib. 5. usufrug. cap. 42. num. 3. moti auctoritate textus in d. autem, quibus modis, §. gener autem, ibi: Dum & filii hoc ratum habuerint. Sed contrarium verius est, videlicet legitimatōnem hanc aded ex vi, & effectu matrimonii provenire, ut etiam reclamantes filii per subsequens matrimonium legitimentur, ut tenet Palacios Rubios in cap. per vestras, notab. 3. §. 21. num. 13. Matienzo in l. 10. tit. 8. lib. 5. gloss. 3. num. 6. Molina de justitia disput. 17. vers. ut naturales. Sarmiento lib. 1. selecti, cap. 8. num. 1. Et probatur, quoniam effectus à jure ipso inductus non potest per filiorum voluntatem impediri, l. nemo, ff. de legat. 1. l. cum quasi 30. §. sed

si suus, ff. de filiis & omniss. libert. maxime cum ex prædicta legitimatōne maximus honor, & utilitas filiis obveniat, quæ potius spectanda est, quam leve incommodum patriæ potestatis. Nec obstat dicta authentica quibus modis; nam procedit de jure civili, quo attento legitimatō hæc non tam ex vi, & effectu matrimonii fiebat, quam ex voluntate parentum, & filiorum; cum ex jure civili Romanorum præcipue attendere fuitas, quæ ex patria potestate proveniebat; & magna vis patriæ potestatis, quæ usque ad necem filiorum extendebatur, l. in suis 11. cum vulgatis, ff. de liber. & posth. Nec tandem obstat, quod de dotalibus instrumentis expendebamus; nam potius verum est, jure canonico attento, & ex praxi communiter recepta, per subsequens matrimonium, etiam sine dotalibus instrumentis, filios legitimari, ut satis innuit Pontifex in d. capitana, dum ait: *Tanta est vis matrimonii*, & c. significans legitimatōnem provenire ex efficacia matrimonii, non verò ex dotalibus instrumentis; & ita docuerunt Abbas, Decius, Angelus, Joannes Andreas, & plures, quos refert Menchaca in d. cap. 41. num. 3. Covarr. d. §. 2. num. 8. Mantica de conject. tit. 11. cap. 12. num. 7. Mieres de majorat. 2. part. q. 1. num. 6. Sanchez lib. 3. de matrim. disput. 44. num. 2. quamvis contrarium teneat Menoch. consil. 16. num. 3. & consil. 58. num. 5. & 6. Nec interest, quod in d. l. cum quis, l. nuper, C. de natur. lib. liberis, requirantur ad legitimatōnem dotalia instrumenta; nam id procedit jure civili attento, quod non est sequendum in hac parte; immò potius jus canonicum amplectendum est, argumento capitis finalis, de secund. nupt. latius prosequuntur Wisembach. disputatōne 6. numero 33. Bronchorst. cent. 1. assert. 97. Suprà traditis opponi potest textus in capite innotuit, de elect. junctis ibi adductis.

CAPUT II.

(2) Idem.

Cum inter (b) I. veterem concivem vestrum, & T. mulierem sit divortii sententia canonice lata, filii eorum, qui ante sententiam ipsam nati fuerunt, & ille qui tunc conceptus erat, non debent exinde sustinere jacturam, cum parentes eorum publicè, & sine contradictione Ecclesie matrimonium inter se contraxerint. Inde est quod auctoritate Apostolica statuimus, ut filii eorum, quos ipsi ante divortium habuerunt, & qui conceptus ante latam (c) sententiam fuerat, non minus habeantur legitimi, & quod in bona paterna hæreditario jure succedant, & de bonis parentum suorum (d) nutriantur. Quocirca universitati vestre p. A. s. m. quat. præfatos filios memorati I. & prædictæ mulieris succedere in (c) bona paterna, & exinde nutriri non prohibeatis, nec occasione divortii inter parentes eorum, eis ab aliquo molestiam, vel gravamina sustineatis inferri.

NOTÆ.

(a) *Dem.* Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 2. Sed jam notavit Cujac. in presenti, ex Codice M. S. restituendam esse inscriptionem ita: *Idem Canonice & universo Cle- ro, & populo Temalano*, qui est in regno Neapolitano: quæ inscriptio mirè congruit illis verbis hujus textus: *Cum inter Joannem veterem concivem vestrum*; & ibi: *Quocirca universitati vestre mandamus.*

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

(b) *Veterem.* *Veterum*, legendum existimat Antonius August. in presenti, quasi nomen, aut cognomen istius civis esset *Vetus*, non autem significaret ejus antiquitatem: quæ perdocti viri sententiæ admittunt, potius legerem *Veturium*, quia celebris fuit, & antiqua gens in his provinciis *Veturia* dicta, ut probat Richardus Streinus de antiquis familiis in *Veturia*.

(c) *Latam sententiam.* Et si sint postea nati, quia sufficit tempus conceptionis, juxta tradita suprà in cap. 1.

(d) Nutri-

(d) *Naturatur.* Juxta notata in cap. cum habe-
ret, de eo qui duxit in matrim.

(e) *Bona.* Quæ debentur filiis legitimis ipso
jure, dum legitimi sunt, ut probavi in cap. Ray-
naldus, de testam.

COMMENTARIUM.

2. **EX** hoc textu sequens communiter deducitur
conclusio & traditur & probatur.
asseritio: Separato matrimonio in facie Eccle-
siae contra actum, filii geniti, vel concepti ante ipsam
separationem sunt legitimi. Probant eam textus
in cap. perlatum 8. cap. quod nobis 9. cap. refe-
rente 10. cap. peruenit 11. cap. ex tenore 14. hoc ti-
tul. cap. debitum, de bigamis, l. 1. tit. 13. part. 4.
l. 3. tit. 2. part. 4. Illustrant ultra congestos à Par-
bola hic, Cancerius 3. var. cap. 11. num. 113. Cy-
riacus lib. 1. controu. cap. 31. Borell. in summa
decis. lib. 3. tit. 1. de spons. num. 890. Noguero-
alleg. 23. num. 115. & 530. Solorzanus tom. 2. de
jure Ind. lib. 2. cap. 17. num. 58. Lara de vita ho-
minis, cap. 3. innumeri relati à Giurba ad con-
suet. Messan. cap. 1. gloss. 1. à num. 27. & gloss. 9.
num. 19. Sanchez lib. 3. disput. 42. num. 1. Basili.
eod. tract. lib. 1. cap. 1. §. 2. & cap. 8. Molina lib. 3.
de primog. cap. 1. num. 12. ubi addentes Noguero-
alleg. 24. ex n. 154. Christineus tom. 1. decis. 337.
Solorzan. tom. 2. lib. 2. cap. 17. numero 58. Fach-
ineus 3. controu. 26. cum seq. Castillo 2. controu. 11.
num. 5. Gutierrez de matrim. cap. 71. num. 2. Costa
in cap. si pater, verbo Vxorera, de testam. lib. 6. Olea
de ces. jur. tit. 4. q. 8. num. 9. Leo Pinel. Cujac. &
Canilius in presenti, idem Cujac. in cap. final.
de clandest. despons. Nat. in just. vulnerat. cap. 4.
fol. 169. Robertus lib. 2. rer. judic. cap. 18. Costa
de juris & facti ignor. art. 2. & 38. Velasco de
privil. pauper. 2. p. q. 56. num. 67. Fontanel. de pact.
nupt. p. 1. clausul. 3. gloss. 3. num. 27. Gentil. de
jurisd. lib. 2. cap. 19. Basilius lib. 11. de matrim.
cap. 1. §. 2. & cap. 8. Zypeus in respons. de jur. ca-
nonic. respons. 1.

3. **Sed** pro dubitandiratione in presentem asser-
tionem ita infurgo: Quod nullum est, nullum pot-
est producere effectum, ut communiter docent
DD. per textum ibi, in l. 4. §. condemnatum, ff. de
re judic. l. non est dubium, C. de legibus, pluribus
adductis docet Salgado de protect. Regia p. 3. cap. 9.
num. 11. & 12. sed matrimonium putativum verè
nullum est: ergo ex eo filii legitimi nasci non
possunt. Accedit, nam cum quis dat operam rei
illicite, opinio, vel error non excusat; quia ve-
ritas potior est, ut condemnet, l. eum qui nocen-
tem, §. si injuria, ff. de injuriis, cap. continebatur, cap.
tua, de homicid. ergo qui cum impedimento di-
rimente contrahit matrimonium, non potest ex-
culari, ita ut ob ejus bonam fidem proles nascatur
legitima. Deinde, nam si bona fides utrius-
que parentis, vel saltem unius eorum attendere-
tur, ut statim dicemus, in presentem casu non por-
erat legitimatio dari; siquidem post litem con-
testatam nati fuerunt filii, & per litem contesta-
tionem constituitur quis in mala fide, l. sed est
25. §. si ante, ff. de petit. heredit. Facit textus in
cap. 3. §. si quis, de clandest. despons. ibi: Soboles
de tali conjunctione susceptæ, prorsus illegitima
censeantur, de parentum ignorantia nullum habetur
subsidiium; juncta lege 1. C. de interd. matrim.
ubi non toleratur matrimonium aliàs prohibi-
tum, rusticitatis, seu imperitiæ prætextu: ergo
bona fides parentum non facit filios legitimos,

qui ex vero matrimonio non nascuntur. Auge-
tur hæc difficultas ex eo; nam ponamus bonam
fidem ex parte matris existere; patrem verò cum
scientia impedimenti dirimentis matrimonium
contraxisse: si nascatur filius legitimus, pater ex
dolo suo commodum consequitur, contra vul-
gare principium, de quo in cap. 1. de eo qui duxit
in matrim. cum patria potestas ejus favore indu-
cta sit, l. cum oportet, C. de bonis qua. lib. l. 2. C. si
adversus rem judic. l. si ovata, C. de bonis matern.
l. 1. ff. si quis à parente: ergo saltem eo casu, ne
ita grave sequatur absurdum, legitimatio non
continget.

4. **Quæ** difficultate ita fulcitur non obstante, vera
est præsens asseritio, pro cujus expositione scien-
dum est, inter alias matrimonii differentias illam
præcipuè dari, quod aliud sit verum matrimo-
nium, aliud putativum. Verum est illud, quod
verè intercessit inter personas habiles ad con-
trahendum cum omnibus solemnitatibus, & re-
quisitis ad ipsius validitatem necessariis: puta-
tivum, licet quoad alios effectus tripliciter distin-
guatur à Petro Barb. in l. si cum dorem 22. §. ultim.
num. 22. ff. solut. matrim. quoad hunc tamen legi-
timationis effectum illud dicitur putativum, quod
de facto celebratum est, sed propter aliquod ju-
ris impedimentum valere non potuit; dicitur que
putativum ad veri differentiam, quia figuram
habet matrimonii, & matrimonium creditur,
cum tamen verè non subsistat, ut explicat Bap-
tista Costa d. cent. 2. de facti scientia, disput. 38.
Inter utrumque illa datur differentia, quod ma-
trimonium verum filios legitimos reddit, sive
anteceat, sive subsequatur, ex traditis superiori
commentario, & consequenter inde profluunt
effectus omnes, quos lex communicat filiis legi-
timis, tam respectu successionis, quam alimen-
torum. In matrimonio putativo contraria regula
est statuenda, videlicet, quod veri matrimo-
nii effectus non operatur, præterquam in casu-
bus à jure expressis. Sed antequam eos refera-
mus, sciendum est, duo omnino desiderari ad ma-
trimonium putativum: primum, ut contrahatur
cum bona fide, saltem ab uno ex conjugibus,
ignaro impedimenti, cap. ex tenore 14. hoc tit. cap.
cum in Apostolica 18. de sponsal. ibi: Aliam facti
nesciam; cap. 1. de eo qui duxit in matrim. l. 5. tit. 9.
part. 4. Majolus de irregul. lib. 1. cap. 5. & in du-
bio hæc bona fides præsumitur, Gutierrez de ma-
trim. cap. 71. & ut hæc bona fides intervenire di-
catur, sufficit parentes, vel eorum alterum iusto
fuisse errore ductos. Ioannes Sarisb. epist. 89.
ibi: At quia de paterna successione agitur, patris
fallacia nequaquam liberis suffragatur. Partis
interdum mansuetudo legum his ab ignorantia con-
victis, qui ratione cognationis ab invicem sepa-
rantur, liberisque eorum ab infamia, & heredi-
tatis domo liberat, quos Ecclesia per ignoran-
tiam decepte conjungit auctoritas. Covarr. de
sponsal. 2. part. capite 8. §. 1. numero 9. Paleo-
tus de nobis capite 9. numero 9. immò & in-
justus error sufficiens est, quia ille bonam fi-
dem præstat. Menchaca illustr. capite 77. nu-
mero 7. Fachineus libero 3. controvers. capite 28.
Borellus tom. 3. decision. titul. 1. numero 899.
Sanchez libro 5. de matrim. disput. 3. num. 13.
Gilkenius de prescrip. part. 2. membr. 1. cap. 3.
à num. 8. nec prædictam bonam fidem excludet,
quod parentes de validitate matrimonii dubii
fuerint; nam qui dubitat, est in bona fide. Gloss.
finalis

finalis in cap. ult. de prescrip. Menchaca ubi supra, num. 3. Sarmientus lib. 2. select. cap. 20. num. 5. Sanchez lib. 2. dispu. 41. num. 4. Solorzanus lib. 3. de iure Ind. cap. 3. num. 80. Secundò desideratur, quod publice, & in facie Ecclesie sit contractum, ut cognoscatur impedimenti ignorantia, & per consequens bona fides; nam si matrimonium clandestinè celebretur, præsumitur scientia impedimenti, & matrimonium dolosè fuisse contractum, l. ult. ff. de ritu nupt. l. 1. C. de interd. matrim. Menochius de presump. lib. 5. presump. 3. num. 107. Martha de success. legal. p. 1. q. 18. art. 6. & inde sequitur dispositio textus in cap. 3. §. 1. de clandest. despons. Quando verò matrimonium publice, vel clandestinè celebratum dicitur, exposui in eod. cap. 3. ut ergo liberi ex tali matrimonio putativo suscepti legitimi habeantur, necesse est, ut utrumque concurrat, bona fides scilicet, & publicus contractus matrimonii: si autem alterum defuerit, matrimonium non erit putativum. Nec contrarium probatur in cap. referente 10. hoc tit. in illis verbis: Nec per Ecclesia permissionem, nec per patrem ignorantiam excusentur. Nam ex eis non deducitur, sufficere fecerint, vel permissionem Ecclesie, vel paternam ignorantiam; nam cum Clemens III. ibi arguat, ut sufficienti partium enumeratione, non negat ad matrimonium putativum utrumque necessarium esse.

Ut ad effectus matrimonii putativi perveniamus, illa regula est statuenda, videlicet, quod veri matrimonii effectus non operatur præterquam in casibus specialiter à jure expressis. Primò enim dos in eo matrimonio data omnia privilegia verè dotis habet, l. ult. cum l. sequent. ff. de privileg. credit. l. si sponsa 74. ff. de jure dot. l. 3. C. solut. matrim. docent fusè Tiraquel. ad leges connub. gloss. 8. à num. 235. Cancereus lib. 3. variar. cap. 11. num. 113. Arias de Mesa lib. 3. variar. cap. 21. ubi resolvit, doti putativæ competere privilegia tacitæ hypothecæ, pralationis, & alia, de quibus in l. in rebus 30. C. de jure dotium, & in l. dotal. 13. ff. de fundo dotali, & cap. 22. sequenti, exponit casus, in quibus matrimonium putativum non habet effectus veri matrimonii, & doctè explicat textum in l. si concubina 17. ff. rerum amor. Sed ut ad filios ex eo matrimonio putativo perveniamus, videndi sunt de aliis effectibus ipsius matrimonii putativi, Gutierrez de ruel. 3. p. c. 8. num. 18. Azevedo in l. 2. tit. 20. lib. 4. recop. Velez de privileg. pauper. 2. p. q. 56. num. 67. Acosta de privileg. credit. reg. 2. ampliat. 6. num. 194. Fontanel. de pact. nupt. clausul. 7. gloss. 3. p. 1. num. 27. Giurba ad consuetudines Messan. cap. 16. gloss. 2. Olea de ces. jur. tit. 4. q. 8. ex num. 10. Barb. vot. 2. & nos in cap. 2. de donat. inter.

Præcipuus ergo effectus hujus matrimonii putativi à jure assignatus, est ut filii ex eo suscepti legitimi sint, cap. pervenit, hoc tit. post Sanchez & Gutierrez docent fusè Castillo lib. 2. contro. cap. 11. & lib. 4. cap. 31. num. 90. addentes ad Molinam lib. 3. cap. 1. num. 12. Trentacinq. lib. 3. var. resol. 5. à num. 15. Cancereus 3. p. variar. cap. 11. num. 62. Fajardo de legitim. num. 167. Lara de vita homin. cap. 3. à num. 4. Borel. in summa decis. tit. 1. à num. 982. Solorzanus 2. tom. lib. 2. cap. 17. & c. 21. num. 62. Giurba ad consuet. Messan. cap. 1. gloss. 1. num. 28. & gloss. 4. num. 51. Larrea decis. 8. num. 32. Barb. vot. 2. à num. 11. Carena de officio inquisit. p. 2. tit. 5. §. 14. num. 2. Robert. lib. 2. rer. judic.

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

cap. 18. Ricciulus lib. 4. de jure person. cap. 28. num. 9. Olea de ces. jur. tit. 4. q. 8. num. 10. neque interest, quod ex ipso matrimonio nati sint, verum etsi antea ex simplici fornicatione suscepti essent, per subsequens matrimonium putativum legitimantur, ut probant Fajardus de legitim. à num. 165. Giurba ad consuet. Messan. cap. 5. gloss. 4. num. 67. & 115. Noguero. allegat. 23. num. 124. Olea supra, num. 14. etsi contrarium teneant Covarr. & Sarmiento, quos refert & sequitur Fachineus lib. 3. contro. cap. 55. & filii ita legitimi succedunt parentibus, & consanguineis, ad feudaque, & fideicommissa, & primogenia admittuntur, quamvis expressè filii legitimi, & de legitimo matrimonio fuerint vocati, & capaces sunt omnium dignitatum, tam spiritualium, quam secularium, ut pluribus relatis docent Castillo lib. 2. contro. cap. 15. & tom. 4. cap. 31. addentes ad Molin. lib. 3. cap. 1. num. 12. Trentacinq. lib. 3. var. tit. de matrim. resol. 5. à num. 15. Intrigliol. decis. 43. à num. 45. Cancereus d. cap. 11. à num. 61. Fajardo supra, num. 167. Solorzanus d. lib. 2. cap. 17. à num. 58. Lara de vita hom. cap. 3. à num. 4. & per totum. Giurba. d. gloss. 1. num. 28. & latius gloss. 4. à numero 62. eisque alimenta debentur, sicut aliis filiis legitimis; ut ex aliis Giurba. d. 1. p. cap. 7. gloss. 13. num. 4. nisi institutor majoratus filios legitimos expressè ex vero matrimonio vocaverit; nam tunc natos ex matrimonio putativo non admitti, tenuerunt Castillo supra, & Olea tit. 4. q. 8. numero 11. Similiter etiam parentes succedunt filio ex matrimonio putativo suscepto, ut docent addentes ad Molinam d. numero 12. nisi pater cum mala fide contraxerit, quia tunc ad successione illi non admittitur. Lara d. capite 3. numero 19. Giurba ad consuet. Messan. capite 5. gloss. 5. à numero 5.

Ut ad rationem præsentis decisionis perveniamus, ea provenit ex bona fide contrahentium, vel saltem unius eorum, quæ inducit talem legitimam, simul & filiorum favor, cap. ex tenore 14. hoc tit. Itaque in gratiam filiorum, & ipsius matrimonii legitimatio hæc contingit. Accedit, quia filius ex viro, & uxore susceptus legitimus creditur, l. filium 6. ff. de his qui sunt sui: quare si mater accusetur de adulterio, id non præjudicat filiis, l. miles 11. §. defuncto, & §. quapropter. ff. ad l. ful. de adul. notavit Alciatus lib. 15. presump. 7. Immo etsi mater fateatur filium spurium esse, illi non nocet, l. Imperatores 29. §. mulier, ff. de probat. l. illud 3. §. penult. ff. de injuriis, cap. officii, de penitentiis; quia tanta est vis matrimonii, ut si semel in Ecclesia bonâ fide celebretur, filios legitimos esse semper credatur; ignorantiam ergo in præsentem casu æquitas amplectitur, ut ita filii ex eo matrimonio nati, legitimi censeantur, dummodo impedimento cognito statim conjuges recedant, non autem si cum mala fide prolem suscipiant, l. si adulterium 38. §. si adulterium, Digestis ad l. ful. de adul. Facit fragmentum nuper editum libri singularis de adulterio, quod refert Cironius ad hunc tit. in illis verbis: Qui errore cognito diremto contum, creditur ejus voluntatis fuisse, ut si scisset se in eo gradu necessitudinis fuisse positum, non fuisset tali matrimonio copulatus. Cum enim hæc legitimatio fundetur in bona fide contrahentium, & ea non detur post scientiam impedimenti, l. 4. C. de incestis nupt. idèd favor legitimatationis cessat; unde inferitur, præsen-

presentem assertionem procedere quando non constat parentibus de impedimento; nam si illis notum sit, & adhuc contraxerint, cessat hæc legitimatio, ut si probetur denuntiatum fuisse impedimentum illis ante contractum matrimonium, argumento legis *si fundum*, C. de rei vind. vel si constet ipsos confessos fuisse palam, impedimenti notitiam habuisse tempore matrimonii contracti; quia nulla major probatio animi afferri potest, quam proprii oris confessio, l. generaliter, C. de non numer. pecun. In his enim casibus, & similibus, cum cesset præsumptio illa generalis bonæ fidei, seu ignorantia impedimenti, cessat ipsa legitimatio; & præsens conclusio procedit etiam si filii suscepti sint post litem contestatam super impedimento matrimonii; quia non ideo suspenditur usus matrimonii. Noguero. *allegat. 24. n. 106.* qui numero sequenti ampliat, et si concepti sint post primam sententiam, dum ab ea fuerit appellatum.

3.
Dissolvitur
dubitanda
ratio.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta; nam licet attento juris rigore, filii nati ex matrimonio putativo, quod de facto contractum est, cum de jure valere non possit, legitimi non sint iudicandi, cum legitimi tantum sint qui ex iustis nuptiis nascuntur, nec particularis parentum existimatio eis prodesse possit, quoniam hanc veritatem mutare non valuit, cap. *vestate*, d. *distinet.* juncta lege *1. c. de interd. matrim.* æquitate tamen nihilominus suadente non immerito contrarium receptum est, quod scilicet filii suscepti ex putativo matrimonio propter bonam fidem parentum, vel unius ex eis, legitimi habeantur. Nec obstat quod dicebamus; in præsentem casu conjuges dare operam rei illicitæ; nam id falsum est; siquidem nemo dicitur dare operam rei illicitæ, qui operatur cum ignorantia invincibili; unde in præsentem casu ex opere fictione juris licito, & honesto, propter bonam fidem utriusque conjugis, vel unius ex eis legitimatio procedit. Nec obstat in præsentem specie, post litem contestatam dari malam fidem, & per consequens cessare iustam causam legitimatōis; nam in matrimonio putativo mala fides nec per litem pendentiam, nec per sententiam intra decennium concessum ad appellandum præsumitur, ut probant *Basilii lib. 11. de matrim. cap. 8. num. 5.* Covarr. *2. p. de matrim. cap. 8. §. 2.* Castro Palao *p. 2. oper. moral. disput. 4. §. 1. num. 7.* quia cum falsum possit esse impedimentum, usque dum per sententiam diffinitivam appareat, illum verum esse, non impeditur usus conjugii inter parentes, qui à principio cum bona fide contraxerunt, cap. *2. ut live pendente*; ideoque interim durat bona fides, quæ est causa efficiens hujus legitimatōis. Nec tandem obstat textus in dicto cap. *3. §. si quis, de clandest. despons.* nam respondetur, in ejus specie contrahentes matrimonium affectasse ignorantiam, quam non habebant, cum omisiss denunciationibus illud celebrarent, ut ita impedimentum detegi non posset: & cum ita deficeret unum ex requisitis ad matrimonium putativum, videlicet, ut publicè contraheretur, ideo legitimatio eo casu non datur. Similiter in d. *1. c. de interd. matrim.* ignorantia vincibilis fuit, non facti, sed juris, cum inter pupillam & tutorem prohibitum esse matrimo-

nium, nemo ignorare debeat, l. *tutor*, ff. de *stontal. l. sciendum* ff. de *ritu nupt.* Unde illa ignorantia illum non excusat, ex *l. uti* ff. de *ritu nupt.* Nec obstat ultimum augmentum, nam verum est, ob bonam fidem tantum unius conjugis, filium legitimum nasci respectu utriusque, ut probant Sanchez *lib. 8. de matrim. disput. 39. à num. 46.* Acofta in *cap. si pater*, l. *p. verbo uxorem*, num. 2. de *testam. in 6.* quod & postulat ipsa ratio legitimatōis; siquidem filius non potest legitimus iudicari respectu matris, non verò respectu patris, præcipue cum ex patria potestate non leve commodum filius consequatur; & si aliquam utilitatem pater inde sentiat, non tam ex proprio facto, quam ex bona fide conjugis eam consequitur; argumento legis *cum hereditate* ff. de *acquir. heredit. l. si communem*, Digestis *quemadmodum servitus amitt.*

Sed superiori assertioni obstat textus in l. *3. C. solut. matrim.* ubi expressè docetur, filios susceptos ex muliere libera, & servo, qui liber vulgò credebatur, spurios nasci: igitur filii nati ex matrimonio putativo, legitimi non nascuntur. Cui difficultati respondendum est, jure civili attento, servum aded pro nihilo reputari quoad nuptias, ut detestò impedimento servitutis, non solum matrimonium nullum esset, verum & filii sine patre nati crederentur; jure verò canonico, et si propter errorem conditionis matrimonium ignoranter cum servo celebratum nullum sit, tamen si illud publicè in Ecclesia contrahatur, filii ex eo inde suscepti legitimi nascuntur; quia hoc jure attento servi, etiam dum in servitute sunt, matrimonium contrahere possunt, ut probatur in *cap. 1. de conjug. servor.*

Etiam supra traditis opponi potest textus in l. *cum hic status* 32. §. *oratio*, vers. *si quis sponsam*, ff. de *donat. inter*: ubi docetur, quod licet donatio facta uxori verè constante matrimonio, de morte donantis confirmetur, non sic donatio facta uxori putativæ, quia hæc morte donantis non confirmatur: ergo quia matrimonium putativum non habet eisdem effectus ac verum matrimonium. Pro cujus difficultatis solutione dicendum est, donationem inter virum & uxorem constante matrimonio factam non valere, confirmari tamen morte donantis, quia creditur donantem perseverare in eadem voluntate; at verò cum quis donat mulieri, quam uxorem esse putabat, non confirmatur donatio morte, quia creditur non potest, donantem perseverasse in voluntate, quam nunquam habuit, quia errando in qualitate uxoris, erravit in casu finali donationis; & ita ex defectu causæ finalis censetur donatio nulla, quasi ex defectu voluntatis, argumento legis *si pater*, l. *neque*, C. de *hered. instr. l. ea que*, C. de *donat. inter*. Et ita eo casu uxor putativa non habet easdem utilitates ac vera. Quam interpretationem docuerunt *Campegius de dot. p. 1. q. 97.* *Tiraq. ad ll. connub. gloss. 8. num. 249.* *Petrus Barb. in l. si cum dotem*, §. *final.* ff. *solut. matrim.* *Costa in capite si pater*, verbo *uxorem*, num. 18. de *testam.* Sanchez *lib. 6. de matrim. disput. 2. num. 2.* *Gentilis lib. 4. de don. cap. 2. D. Joseph de Retes eod. tract. cap. 2. num. 3.* *Arias à Mesa lib. 3. variar. cap. 22. n. 17.* qui eodem modo accipit textum in l. *uxori* 27. de *usufruct. legat.*